

SLOVENIJA

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Gosposka 12 — Naročnina četrtletno 15 din, za pol leta 30 din, za vse leto 60 din — Posamezna šte. 2 din — V zamejstvo za vse leto 90 din — Poštoček rač.: Ljubljana 16.176 — Rokopisov ne vračamo — Oglasi po tarifu — Izhaja vsakega 1., 11. in 21. v mesecu — Tiska tiskarna M. Hrovatin v Ljubljani

Slovenske misli za božično noč

Ko se uleže na božični večer mrak na zasnežena slovenska polja, gozdove in planine in obhajamo spomin na rojstvo Gospodovo, ko se je oglasilo nad hlevcem pred Betlehemom angelsko petje: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje«, ožive po slovenskih domovih od morja čez Karavanke do panonskih ravnin starodavne navade. Preprosti slovenski človek poskuša ta tihi večer izvedeti usodo prihodnjih dni, topi svinec in ga vlija v vodo, da bi se mu odkrila sreča ali nesreča, dekleta hodijo k studencu, da bi zagledala v njem obraz ženina, najbolj pogumni pa hodijo v »ris«, da bi takoj sami zgrabili srečo za lase in izkopali zaklad. Mislečemu Slovencu, ki ne išče osebnih uspehov, ampak mu je usoda občestva več kot njegova lastna, naj stopi pred oči usoda slovenstva v tihi, skrivnostni in miline polni božični noči.

»Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!«

Iz miru vstaja novo življenje, iz tistega miru, ki se rodi iz dobrih namenov, iz volje, ki hoče dobro vsi skupnosti. Iz hlevca pred Betlehemom, iz največje skromnosti, v kateri je bil rojen Gospod, je bil preoblikovan svet, je bilo premagano suženjstvo in oznanjena prava človečnost.

Tudi tisti med nami, ki so dobre volje, so potrebni prerojenja, da bo rojeno pravo, čisto slovenstvo.

Omahljivci, ki za čisto in neskaljeno slovenstvo še niso izgubljeni, obupujejo v današnjih dneh, češ da se vrte okoli nas mlinski kamni, ki nas bodo zmleli. Ti naj pogledajo z bistrim očesom v zgodovino, pa bodo videli v njenem zrcalu bolj gotovo kot dekleta, ki iščejo na božični večer obraz ženina v studencu, da taki majhni narodi prežive najhujše viharje, tudi take, ki jih podro popolnoma na tla, in da ni nujno, da bi moral narod, ki je majhen, samo za to, ker je majhen, izginiti iz obličja zemlje. Res je pa, da mora majhen narod, če naj preživi nevarnosti in stiske, biti v svojih koreninah zdrav. Iztrebiti mora o pravem času vso gnilobo iz sebe in gojiti zdrave kali, da bo iz njegovih korenin zrastle zdravo deblo. Nismo še iztrebili vse gnilobe, vse preveč je med nami še izdajalcev našega rodu, čeprav so se potuhnil, vse preveč je še stremuhov, oportunistov, blebatačev in praznoglavcev, ki besedujejo, pa tudi ukazujejo med nami. Tu naj zavihajo rokave omahljivci, pa jih bo minila omahljivost, da bodo stali pokoncu.

Prenapetežem, ki jih je precej med slovenskimi ljudmi, »ki so dobre volje«, naj se razodene v božični noči resnica, da le iz skromnosti, iz samopremagovanja zraste resnično novo in močno življenje. Jezuitost in domišljavost pokoplje največje talente. Kakor s svojimi sposobnostmi in talenti ne ravna premišljeno in preudarno, jih razbije, preden jih uveljavi. »Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!« Če govorim o demokratičnih načelih, pa svojemu sobojevniku, ki se bori z menoj na eni in isti fronti, ne pripoznam pravice, da sme povedati svoje mnenje, in ga odklanjajam kar iz začetka, sem zavrgel osnovo demokracije, ki je v zadnjem bistvu do-

govor in sodelovanje. Tako imenovana dinamika, ki ni v skladu z dejanskimi razmerami in resničnimi dejstvi, je boj z mlino na veter po zgledu Cervantesovega viteza iz Manche. Dolžnost pravih slovenskih ljudi je, da delajo za mir med seboj in da imajo pred očmi samo slovensko stvar, ne pa da iščejo samo sami sebe. Kdor je za slovensko skupnost, ne sme misliti, da je skupnost on sam, posebno ne v sedanjih časih.

Zagrizenost, namreč strankarska zagrizenost je tisto, kar je slovenstvu škodovalo več kot njegovi sovražniki. Če vpijem, da sem Slovenec, pa skrbim le za ozke strankarske koristi in mi ni pred očmi predvsem tisto, kar je bitno slovenskega, vendar ne morem trditi, da delam za slovenstvo kot tako. V resnici bi morale biti stranke le sredstva, da dosežemo stvari, ki so v korist narodne skupnosti. Različne stranke v narodu imajo samo ta pomen, da išče ena stranka taka, druga stranka

pa drugačna pota, da bi dosegla cilje vse narodne skupnosti. Tako je bilo in je vsaj deloma še med velikimi narodi. Če pa strankarji in stranke skrbe samo zase, so škodljivi narodnega občestva in ubijajo prihodnost naroda. Pri nas je bilo in je takih izrastkov zadosti. Zato so pa zavzemali strankarski boji med nami tako ostudne oblike kakor samo pri tistih narodih, ki so propadli ali so pa prišli v največje težave.

Nekaj več osebne skromnosti — ne klečplavstva — namreč tiste skromnosti, ki zapostavlja svojo osebo za koristi splošnosti in ki daje za to tudi posamezniku moč in odločnost, kakor nobena druga stvar, naj bi prešinilo prave slovenske ljudi, da bomo v času, ki prihaja, zagledali lepši obraz slovenske usode v studencu prihodnosti kot je današnji.

Iz hlevca pred Betlehemom, ne iz kakšne betlehemske palače, je bil preoblikovan svet.

Dr. Anton Korošec

V soboto dne 14. decembra zjutraj je v svojem stanovanju v Belgradu umrl dr. Anton Korošec.

Dr. Korošec je bil politik z vsem svojim bistvom, stoddosten politik in samo politik, kar je bil še poleg, je bil samo mimogrede, in kolikor ga to kot politika ni oviralo. Dr. Janez Ev. Krek je šel v politiko na željo svojega škofa, ostal je v politiki z deljenimi čustvi, vedno so ga vabile in mikale tudi druge panoge narodnega dela; dr. Korošec je šel v politiko iz poklica in veselja. Vzel je politiko celo — tako, kakršna je, z dobrimi in slabimi stranmi, brez pridržka, pa ne da bi se zanjo žrtvoval, da bi ji služil, ampak da bi ji gospodaril, da bi jo vodil. Ni se odločil zanjo zaradi denarja, ne more se pa reči, da ga ne bi bila nič vabila in mikala čast in oblast, ki jo ima politika tudi večkrat za doto. Vzel pa jo je kot politiko samo na sebi, ne da bi mu bila samo v službi kakšne ideje, da bi z nje skušal doseči kak poseben namen, hotel je delati politiko zaradi nje same.

Kot tak politik je gledal na program in načela bolj s tega vidika, kako naj opravi z njimi, da ga ne bi ovirala pri svobodnem politiziranju. Tako je gledal tudi na svoje sodelavce, posebno v slovenskih vrstah. Vsakega po njegovih mislih preveč samostojnega misleca je imel za nevarnega za svoje svobodno politiziranje. Najrajši je imel za najbližje sodelavce ljudi, ki so bili vsaj politično vse in izključno samo po njegovi milosti, mogoče jih je bilo nekaj, ki so to bili po njegovem toleriranju. Ti niso smeli samostojno zavzemati političnega stališča in določati pravega, pač pa so morali na mig uginiti njegovo misel in jo takoj izvršiti. Brezpogojna vdanost in priznanje njegovega neomejenega vodstva je bila neizogibna legitimacija za bližje sodelovanje z njim. Ni čudno, če so se našli tudi ljudje, ki so to pretiravali in začeli izvajati s tem slab vpliv nanj.

Ta brezpogojna svoboda za izključno krmarjenje s politiko je zelo vidno otipljiva pri njegovih govorih. Vsak stavek vzbujal občutek, da se je govornik bolj trudil, da kaj takega ne pove, kar bi ga kedaj moglo ovirati, kakor da vse pove. Zgodovinar bo kasneje ugotovil zanimivo dejstvo, da o najbolj aktualnih vrašanjih slovenske

politike svoje dobe dr. Korošec sploh ni povedal jasno svojega mnenja.

Po vsem tem je logično, da veličina dr. Korošca kot politika ne obstoji v politični ideologiji, ampak v politični taktiki, tehniki, kalkuliranju. V teh stvarih je dr. Korošec kot mlad parlamentarec — začetnik imel izvršnega učitelja v drju Ivanu Šušteršiču. Njegovo šolo je v kratkem tako imenitno dovršil, da ga je kot parlamentarnega voditelja nadomestil. Kot tak je bil poklican, da je imel to vodstvo v enem izmed najusodnejših časov. Kot primeroma mlad parlamentarec je zavedno nosil odgovornost in je nastopal v resnici neustrašeno kot mož. Ob strani je imel najboljšega mentorja, ki si ga je mogoče misliti, drja Janeza Ev. Kreka. Ko je ta tik pred vstopom v Jugoslavijo umrl, mu je zapustil kot prijateljsko dediščino vso svojo velikansko avtoriteto. Njegova velika zasluga v tej dobi mu bo ostala v zgodovini za zmerom.

V Jugoslaviji je bil sicer v začetku deležen skoraj suverene časti kot predsednik Narodnega veča v Zagrebu, vendar se je moral lotiti precej neprijetnega in neuspešnega dela. Razmere so bile popolnoma izpremenjene. Poprej parket dunajskih salonov in dunajskega parlamenta, sedaj napol podrti belgrajski domovi. Tudi ljudje čisto drugi: namesto dobro znanih prijateljev in nasprotnikov iz dunajskega parlamenta manj znani hrvaški politiki in skoraj popolnoma neznan novi tovariši iz Srbije.

Tudi doma v Sloveniji so bila tla za voditelja, ki hoče delati politiko popolnoma svobodno, popolnoma sam, popolnoma na svojo odgovornost, skrajno neugodna. Njegova stranka je ravnokar izšla zmagovito iz boja proti bivšemu načelniku, ki je z ozirom na svoje zasluge in svojo avtoriteto skušal v njej doseči podoben položaj. Dr. Krekovo nenehno poudarjanje brezpogojne demokracije je doseglo precejšen uspeh. Posebno mlajše razumnštvo ni kazalo nobenega veselja za brezpogojno vdanost brez vsakega sodločanja. Prva leta mu je izvršni odbor SLS povzročil maraškoko sitno urico. Vrh tega pa je zupaj čakala krščansko-socialna levica kot opozicija, ki je hotela biti še bolj radikalna. V politiki ni bilo mogoče priboriti

Vesele božične praznike in srečno novo leto

vošči vsem sodelavcem, prijateljem, naročnikom in vsem pravim Slovencem, ki žive v skrbeh in vojnih stiskah na strnjemem slovenskem ozemlju in tistim, ki so raztreseni po Evropi in drugih celinah, želeč, da bi bili izpolnjeni vsi upi slovenstva.

Uredništvo in upravništvo „Slovenije“

uspehov, in ljudske množice, v katerih je bilo mnogo revolucionarnega razpoloženja še izza vojne, so silile v pretirano radikalno smer. Dr. Korošca je rešila tedaj njegova avtoriteta. Kljub vsej nezadovoljnosti ni nihče upal postaviti trditve, da odgovornost za neuspehe zadene njega. Opozicijska levica je sicer brez težave vrgla izvršni odbor SLS, ker se ta sploh ni nič branil, celjski zbor zaupnikov pa namesto tega ni izvolil novega, kakor si ga je opozicija želela, ampak takega, da ni s svojo samostojnostjo dr. Korošcu delal nikakih težav več.

Dr. Korošec je pazljivo zasledoval novo gibanje, ki je dvigalo avtoritarni sistem na plan. Čutil je, da se ta sestav sklada z njegovo željo, da bi lahko delal politiko po svoji volji in zmožnosti in na svojo odgovornost, popolnoma sam. Videl je, da je prišel njegov čas. Na zunaj sicer ni bilo videti tako. Boj v Belgradu je postajal vedno hujši, množice v Sloveniji vedno radikalnejše. Nazadnje je prišlo ob njegovi 60 letnici do težjih demonstracij, ki so jih njegovi politični nasprotniki primerno razpahnili, in nazadnje je moral on sam v konfinacijo. Med konfinacijo je bohotno rasel njegov ugled v Sloveniji. Kmalu je postal zopet tak, kakor je bil ob času majniške deklaracije. Ko je 1. 1935. pripravljal z dr. Stojadinovičem novo vlado in novo stranko, je bila strnjena za njim skoraj vsa Slovenija.

Z ustanovitvijo JRZ je v Sloveniji brez posebnega odpora skoraj vsa bivša SLS mirno pristala na razpust stranke SLS in na vstop v JRZ s pridržkom, da dajo drju Korošcu v roke carte blanche, neomejeno pooblastilo, da dela v njihovem imenu politiko po mili volji, brez ozira na vsakogar, da razpolaga s politično močjo, ki jo predstavljajo te množice, neomejeno kot poln gospodar z zavestjo, da bodo vsi njegovi bodoči ukrepi odobreni soglasno, brez pridržka.

S tem so bile izpolnjene njegove življenjske sanje. Dasi ne več mlad, je prevzel to pooblastilo z možko voljo, da ga bo zastopal v vsem obsegu. Lahko rečemo, da so slovenske množice bile skozi in skozi prijeten pooblastitelj. Svojemu pooblastitvencu niso delale najmanjših težav. Kar se je zgodilo, je bilo dobro. Nihče ni vprašal, ali je vse v skladu s preteklimi borbami, ali je v pravem razmerju z bivšimi žrtvami. Množicam je popolnoma zadostovalo, da so se mirno lahko zavedale, da imajo voditelja čistih rok, ki nima pohlepa po bogastvu, da imajo voditelja, ki uživa tudi v zamejstvu ugled, politika, ki ga tudi politični nasprotniki spoštujejo.

Po geslu, da narod, ki velikih mož ne časti, jih vreden ni, smo Slovenci zelo vredni velikih mož. Lahko trdimo, da je slovenski narod drju Korošcu dal prav vse časti, kar jih je mogel. Spet in spet je bil deležen triumfov, kakršnih so deležni le vladarji in vojskovodje.

Na svetu pa je že tako urejeno, da se ob smrti vsakega gospodarja mora načeti tudi vprašanje zapuščine. Seveda ne mislimo tu na drugo kakor na politično zapuščino. Po njem so ostale množice, ki jim je bil on slovenski program. Te množice so bile naravnost vesele, da jim ni bilo treba politično niti misliti. Dognano je bilo, da bo politično misliti in vsak čas pravočasno vse potrebno ukrenil dr. Korošec. Nobena važnost ni bila več polagana na načela, na program, treba je bilo samo izrabiti moderno organizacijsko in propagandistično tehniko, da ostanejo množice skupaj. V teh slovenskih množicah so se pa začele delati vidne, neprijetne razpoke. Sedaj bo nastalo vprašanje, ali se bo med njegovimi bivšimi najožjimi sodelavci našel mož, ki mu bodo hotele vse te množice z ravno takim zaupanjem izročiti popolno neomejeno pooblastilo. Vprašanje je, če bo med njimi mož, ki bo tudi znal v teh težkih časih samostojno krmariti. Do zdaj ni nobeden izmed njegovih naj-

bližjih sodelavcev imel niti priložnosti, da bi bil tako zmožnost pokazal, ker do zdaj je bila krepost le v tem, da je znal vsak razumeti in izpolniti njegova naročila. Gotovo pa je, da so časi taki, da v korist slovenskega naroda ne moremo želeli, da bi se množice drobile, ampak moramo želeli, da bi se strnile, da bi v usodni uri, ki lahko vsak čas nastopi, slovenski narod stal strnjen kot en mož in zastopal slovensko misel z močjo, ki jo daje samo enotnost. Mogoče bi novi mož dobro storil, če bi pogledal nazaj v zapuščino pokojnega dr. Janeza Ev. Kreka in zbral vse, kar je njegove politične zamisli ostalo še neuresničene, in bi jo skušal oživiti. To bi mu pomagalo, da bi pri tej velikanski zapuščini ne odletelo vse preveč za stroške zapuščinskega postopanja. Gotovo je v korist vsega slovenskega naroda, da se ob tem velikem prelomu ne zapravi preveč našega narodnega političnega kapitala brez potrebe.

Krivičnost dela needinost ne pa slovanska kri

Mi smo zmeraj zavračali tisti nauk, da bi bila needinost med Slovani neka posebna slovanska lastnost. Kazali smo pri tem na zgodovino, ki nas uči, da je bilo med Slovani manj vojn, kakor na primer med Romani ali med Germani, a obenem smo opozarjali tudi na geopolitični položaj slovanskih narodov, ki bivajo na vzhodu Evrope od juga pa do skrajnega severa. Prav zaradi tega po rekah in pogorjih, razen tega pa še po velikanskem prostoru ločenega ozemlja je naravno prišlo do tega, da so se slovanski narodi razvijali precej vsak zase, bilo je seveda needinosti med njimi — kje in kedar je na svetu še ni bilo med sosedil — needinosti, ki je gotovo vsega obžalovanja vredna, a ni je bilo več kakor drugod med sosedil, temveč narobe, bilo je je celo manj. Seveda pa s tem še daleč ne mislimo krošnjari s kakšnim novim naukom o neki posebni slovanski strpnosti in želji po edinosti.

Samo zaradi ugotovitve resnice smo zato morali zavriniti »Gorenjčev« sestavek »Slovanska kri«, ki je razlagal spore med slovenskimi narodi iz neke posebne lastnosti slovanskih narodov. Zavriniti smo ga morali pa razen tega tudi še, ker mora vsak tak nauk psihologično nujno zbujaati fatalizem in s tem zmanjševati našo voljo do zblíževanja, kjer je potrebno in koristno, in s tem seveda tudi našo odpornost. Posebno se nam zdi nevaren in škodljiv logični sklep iz tega nauka, da so krivi preprirov med Slovani zmeraj vsi slovanski narodi — če ne pač nima pomena govoriti o neki posebni slovanski krvi — ne pa morebiti tisti med njimi, ki skušajo druge izkoriščati in tlačiti. Še več se lahko reče, noben, ne romanski ne germanski narod ne bi trpel v imenu neke plemenske edinosti tako potrpežljivo dolgoletnega izkoriščanja, kakor smo ga ravno v imenu slovanske in jugoslovanske edinosti prenašali na primer mi Slovenci, pa tudi Hrvatje. Slovanski kri se je torej v našem primeru očitovale kvečjemu v prizadevanju za edinost in v žrtvah zanjo, ne pa v neki razdirajoči needinosti.

Na naša izvajanja pa je odgovoril »Gorenjček«, da smo mu podtaknili hote ali ne hote napačno misel in da je po njegovem mnenju bilo v tistem njegovem sestavku dovolj jasno povedano, češ da se je slovanska kri kazala v hegemonističnih prizadevanjih in v borbi za enakopravnost drugega v tem, da oba večkrat nista upoštevala, da nam je vsem potrebna močna državna skupnost. Toda prav te besede in naša izvajanja nanje dokazujejo, da smo »Gorenjček« prav dobro razumeli. Mi samo zavračamo ravno v teh besedah izrečeni očitek tudi na naš narod, da bi v boju za enakopravnost na primer Slovenci ne bili upoštevali potrebe državne skupnosti. Kajti vprav to smo trdili in še trdimo, da smo jih upoštevali prav do zadnjih meja znosnosti. Mi poznamo, upamo vsaj, »Gorenjček« toliko, da je zoper vsako hegemonistično politiko v naši državi. Toda mar res ne čuti, kako je s trditvijo, da nista obe strani, torej tudi Slovenci, dovolj upoštevali državne skupnosti, dejansko udaril tudi po nas, ki nismo hoteli drugega kakor enakopravnost in se že zaradi tega nismo mogli pregrešiti zoper kakršno koli državno skupnost. Saj menda tudi »Gorenjček« pozna in prizna večno veljavnost stare državniške modrosti, da je pravič-

nost vkladni kamen držav. Kdor pa trdi, da v tem boju nismo upoštevali državne skupnosti, ta trdi tudi, da je bil naš boj za enakopravnost vsaj pretiran, in daje s tem hegemonistom neko npravstveno opravičilo.

Sicer je pa ravno hrvaški boj za enakopravnost vsemu svetu pokazal, kje je bila krivda za premajhno »upoštevanje državne skupnosti«. In ta boj je bil v vsakem pogledu bolj oster in dosleden kakor naš. A uspeh tega boja je zvest državnih skupnosti okrepil, ne pa zmanjšal.

»Gorenjček« nas nadalje poučuje, da je »med romanskimi narodi na primer Italijani in Francozi popolnoma drugačna razlika, kakor je med Hrvati in Slovenci, ali med Hrvati in Srbi, ali med Srbi in Bol-

Vojna in politika

Prijateljstvo med Jugoslavijo in Madžarsko.

Ko je neposredno po izrazih proti Jugoslaviji in za revizijo mej v bolgarskem sebranju prišlo do avtoritativnih zavrnitev teh izjav, je prijetno iznenadila vso javnost napoved, da se bo sklenila večna prijateljska zveza med Jugoslavijo in Madžarsko. V zamejstvu se je ob tej priliki mnogo ugibalo o tem, koliko pomeni ta zveza posredno naslonitev na sile osi. Pri tem se je poudarjalo, da zavzema Jugoslavija najodličnejše mesto med silami na Balkanu. Njen položaj na Balkanu bi se dal primerjati položaju Švedske v Skandinaviji. V domačem javnem mnenju pa se je posebno opazilo, s kakšno toplino je pozdravljalo novo prijateljstvo zagrebško časopisje; iz tega se je videlo, da so vsi neprijetni spomini političnih bojev med Hrvati in Madžari v stari monarhiji zbrisani.

Anglija in Amerika.

Usoda je hotela, da je umrl najspodobnejši zastopnik angleških koristi v Ameriki — lord Lothian tik pred enim največjih uspehov svoje propagandne sposobnosti, to je tik pred tem, ko se Amerika odloča za to, da bo šla preko zadnje ograde v svojih postavah za pomoč Angliji. Ravno sedaj slišimo izjavo predsednika Roosevelta, da bodo Amerikanci posodili

»Če nam grozi, da bi kak drug narod dobil nadvlado nad nami, se moremo ti nadvladi zoperstaviti le tako, da razvijemo svojo narodnost kar najbolj mogočno. Pa ne kakšno izmišljeno narodnost, ampak svojo resnično in bitno narodnost. Pa mi bo kdo odvrnil, da si vendar svet prizadeva za tesnejšo skupnost in če tega prizadevanja ne bodo ovirale ravno razlike med narodi in ljudstvi. S to zadevo je pa tako kakor z literaturo. Ni bilo takrat govora o svetovnem knjištvu, ko je obvladovalo Evropo francosko knjištvo; šele takrat je bila rojena misel o svetovni literaturi ter se je razširila, ko so glavni evropski narodi svoja lastna knjištva začeli razvijati samobitno in dostikrat tudi v nasprotju med seboj. Če smem majhno stvar primerjati z veliko, bi opozoril na to, da tista družba, v kateri en sam človek beseduje, pa tudi ne tista, v kateri so vsi, ki so v družbi enaki ali, če hočete,

in še pristavlja, da so med nami narodnostne različnosti mnogo manjše, kakor so na primer med Bavarci in Prusi, ki tvorijo sicer en narod. Prav mi smo o tem že dovoljkrat in stvarno pisali, da se nam res ne zdi, spet kedar ponavljati davno dognane stvari. Samo prav na kratko naj ugotovimo, da so tudi razlike na primer med Poljaki in Rusi najmanj tolikšne kakor med Francozi in Italijani, da pa je po drugi strani prehodno narečje na francoski meji mnogo bolj podobno laškemu narečju onstran meje kakor francoskemu narečju v Normandiji, da Nemeec iz Emde- na mnogo laže razume soseda Holandca kakor na primer Bavarca ali Tirolca, ali da sežemo še bliže, da bo naš slovenski Priek laže razumel sosednega varaždinskega Hrvata kakor na primer Ziljana ali celo Rezijana. In gotovo je tudi »Gorenjček« znano, da so Holandci vse drugo kakor veliki prijatelji z Nemci in da se na ponujano »germansko edinost« kar nič nočejo odzvati!

Na drugi strani nam pa dajejo tako različni narodi velikobritanskega vladarstva izreden primer edinosti, naravni nasledek svobode, in če ni te edinosti še več, je pač to naravni nasledek dejstva, da je bila nekaterim teh narodov svoboda predolgo zadrževana.

Prav ta zgled, ki ga lahko spopolnimo za domačo rabo še z lanskim srbsko-hrvaškim sporazumom, nas pa tudi uči, kje je vzrok needinosti: v zatiranju, nesvobodi, hegemonizmu. A obenem tudi, kje je resnična osnova edinosti: v pravici in svobodi. Ko bomo to tudi Slovani spoznali in se po tem ravnali, ne bo treba več nerodovitnega in samo zavajajočega vzdihovanja o »slovanski krvi«.

Zaradi načina našega javnega razravnovanja naj h koncu še omenimo, da pravi »Gorenjček« glede na naša strogo stvarna in obrazložena izvajanja, da smo se z njimi »obregnili« obenj.

Angležem vse vojne potrebščine do trgovskih in vojnih ladij kar v naravi do konca vojne. Izbira naslednika takemu poslaniku je seveda težka, zadnje čase se je pojavil med kandidati tudi vojvoda Windsorski.

Nemčija in Francija.

Sicer je bilo splošno znano, da dozdevni motor v Pétainovi vladi — minister Laval — ne uživa v Franciji najmanjše priljubljenosti, vendar ni nihče pričakoval, da bo kar naenkrat izrinjen iz vlade in odpravljen od zelene mize v zapor. Maršal Pétain je sporočil narodu, da se je to zgodilo iz notranjepolitičnih vzrokov. Svet bi bil seveda o tem rad kaj več vedel in nastala so ugibanja o njegovih prevratnih

ZAPISKI

Politična jalovost se ni skromnost

Dovoljkrat smo že opozarjali na važnost slovenskega izseljevanja. S potomci vred je gotovo v tujini, posebno v Ameriki, precej več ljudi slovanske krvi kakor v stari domovini. Opozarjali smo tudi, da se za smotrnost slovenskega izseljevanja ni do-

enako povprečni in govore vsi eno in tisto — ni ne prijetna ne zabavna. Le tam se počutimo dobro, kjer se raznovrstne posebnosti, ki so same iz sebe izpopolnjene, družijo v višji skupnosti in kjer se med seboj živo dotikajo in za to izpopolnjujejo. Bil bi žalosten dolg čas, če naj bi različna knjištva svoje samobitnosti zbrisala. Ne! Zveza vseh je osnovana na samostojnosti vsake posamezne. Kar najbolj živo in nenehoma so ena z drugo v stiku, ne da bi ena drugo mojštrovale in v njih bitih spodrezovale. Prav nič drugače pa ni tudi z državami in narodi. Nadvlada ene države nad drugo ali enega naroda nad drugim, bi bila poguba za drugega. Pomešanje vseh bi uničilo vsakega izmed njih. Iz odločitve in v čisti izpopolnitvi bo nastala resnična harmonija.

Leopold v. Ranke v l. 1833. izšli obravnavi »Veleslov«.

V spomin dr. Janezu Plečniku

Sneg padal je na polja in gozdove ko smrti nam Vaš obraz je zagrnila. Vihar ogražal naše je domove, ko se je zgodba Vaša dopolnila.

V samotnem domu misel je iskala smer narodu, ki drami se iz sanj, nikdar ni noga Vaša počivala, prešla je vse postaje žrtvovanj.

Kolikokrat pod mračnimi oboki sree prepolno se je razplamtelo, popotniku, ki je iskal za vzroki, spoznanj ognjenih vero razodelo.

Zdaj ozka steza skozi polja vije se na prezgodnji, zasneženi grob; dokler sree bo pelo melodije, obžalovalo bo prerani Vaš odhod.

Milena Mohoričeva

načrtih. Za njegovega naslednika, pa ne v vsem področju, ampak samo v ministrstvu zunanjih zadev, je bil postavljen Flandin, predstavnik skoraj popolnoma enake zunanjepolitične smeri. Ta je pa takoj zbolel, zastopnik Nemčije Abetz se je oglašil na obisk pri Pétainu in Laval je bil izpuščen iz ječe in je odšel po osebnih opravkih v Pariz.

V istem času je napravil Hitler to gesto, da je dovolil prepeljati pozemelske ostankе vojvode Reichstattskega, Napoleonovega sina, z Dunaja v Pariz.

Položaj na bojiščih.

Grško-italijanski boji v Albaniji trajajo dalje, vendar v nekoliko zmanjšanem obsegu. Obe vojski imata težave s pravočasnim dovažanjem živil in streliva in dopolnjevanjem armade. Zima pritiska in obe armadi jo bridko čutita.

Naenkrat so začeli napadati Angleži tudi v Afriki in so prenesli fronto na Libijsko ozemlje. Njihova poročila vedo povedati o znatnem številu ujetnikov in precejšnji vrednosti zajetega vojnega plena. Bitka že dolgo traja in še ni končana.

Napadi zrakovnega ladjevja nad Anglijo in Nemčijo se nadaljujejo, pa bolj v daljših presledkih.

Veliko pozornost je zbudila odkrita polemika z bivšim poveljnikom, ki sicer ni bil imenovan, v službenem italijanskem časopisju. Tuji listi so jo povzeli in Italijanom nasprotno časopisje je hotelo iz tega sploh sklepati, da so v Italiji glede vojne čustva in mišljenja najmanj deljena. Eni so vedeli povedati že o demonstracijah proti vojni v italijanskih mestih. Italijansko časopisje je pa te govorice odločno zavrnilo.

slaj še prav nič storilo. Vzdihovali smo samo znali: »Povsod lepo, doma najlepše!« ali »Ne v Ameriki«, storili pa nismo ničesar, deloma tudi nismo mogli storiti, da bi bilo res našim ljudem doma najlepše in da bi jim ne bilo treba v Ameriko. Kakor da bi bila gnala našega človeka v tujino nekakšna pustolovska žilica, ne pa najhujša stiska! Šele ko so bili že desetletišči onstran morja, smo se jih spomnili in skušali najti nekaj stikov z njimi.

Kakor pa ne mislimo maliti naporov in rodoljubnega dela nekaterih naših ljudi za slovenske izselnike, tako moramo tudi zmeraj znovega kazati na to, da vse to ne bo moglo preprečiti njihove narodne smrti, v najboljšem primeru bo nekoliko zavrla njihovo narodno umiranje. Zmeraj je naravni nasledek močnejšega tujega okolja, da si prienačuje novodošle, kar gre temu laže, ker prihajajo ti posamezno, negotovi tujei, v že bolj ali manj ustaljeno družbo. Močnejše naselniške skupine so podlegle in še podlegajo temu zakonu. Nemških izselnikov s potomci naštevajo n. pr. v Združenih državah Amerike do 30 milijonov. Zavednih Nemcev ni danes med njimi niti desetina, in še ta kopni z vsakim letom.

Očitno je torej, če gledamo na izselniško vprašanje s stališča naše narodne biti, da je vse bolj važna skrb, kako urediti in prav usmeriti naše izseljevanje, kakor pa